

La monarquia busca una sortida al fracàs de la Dictadura convocant unes eleccions municipals. En aquest context, el març de 1931, **es funda Esquerra Republicana de Catalunya** com a **confluència i síntesi** dels diferents corrents del **catalanisme d'esquerres**: l'independentisme, el republicanisme federal i el socialisme democràtic.

Contra pronòstic, Esquerra —en coalició amb la Unió Socialista de Catalunya— guanya les eleccions i el 14 d'abril **Francesc Macià proclama la República Catalana** com a estat integrant de la Federació Ibèrica. L'audaç política de fets consumats obliga la nova República espanyola a negociar a contracor, acordant-se finalment la **restauració de la Generalitat com a nou govern autònom**.

L'incrudent canvi de règim —i els avenços en drets polítics i civils, on destaquen les demandes feministes: sufragi, divorci, avortament...— genera una **gran il·lusió col·lectiva**. Catalunya es dota d'un Estatut que, recolzat massivament en referèndum, és rebaixat després a les Corts espanyoles. Així i tot, la Generalitat i **el nou Parlament de Catalunya desenvolupen una important i progressista tasca** en salut (hospitals, vacunació...), educació (Escola Normal, colònies escolars...), cultura (patrimoni històric...) i treball (subsidi d'atur, reducció de la jornada laboral, reforma agrària...), entre d'altres camps.

El 1934 les tensions amb Madrid porten a la proclamació del fracassat **Estat Català** de la República Federal Espanyola. El Govern de **Lluís Companys i milers de militants d'esquerres són empresonats i l'autonomia suspesa** fins al triomf electoral del Front d'Esquerres del febrer de 1936.

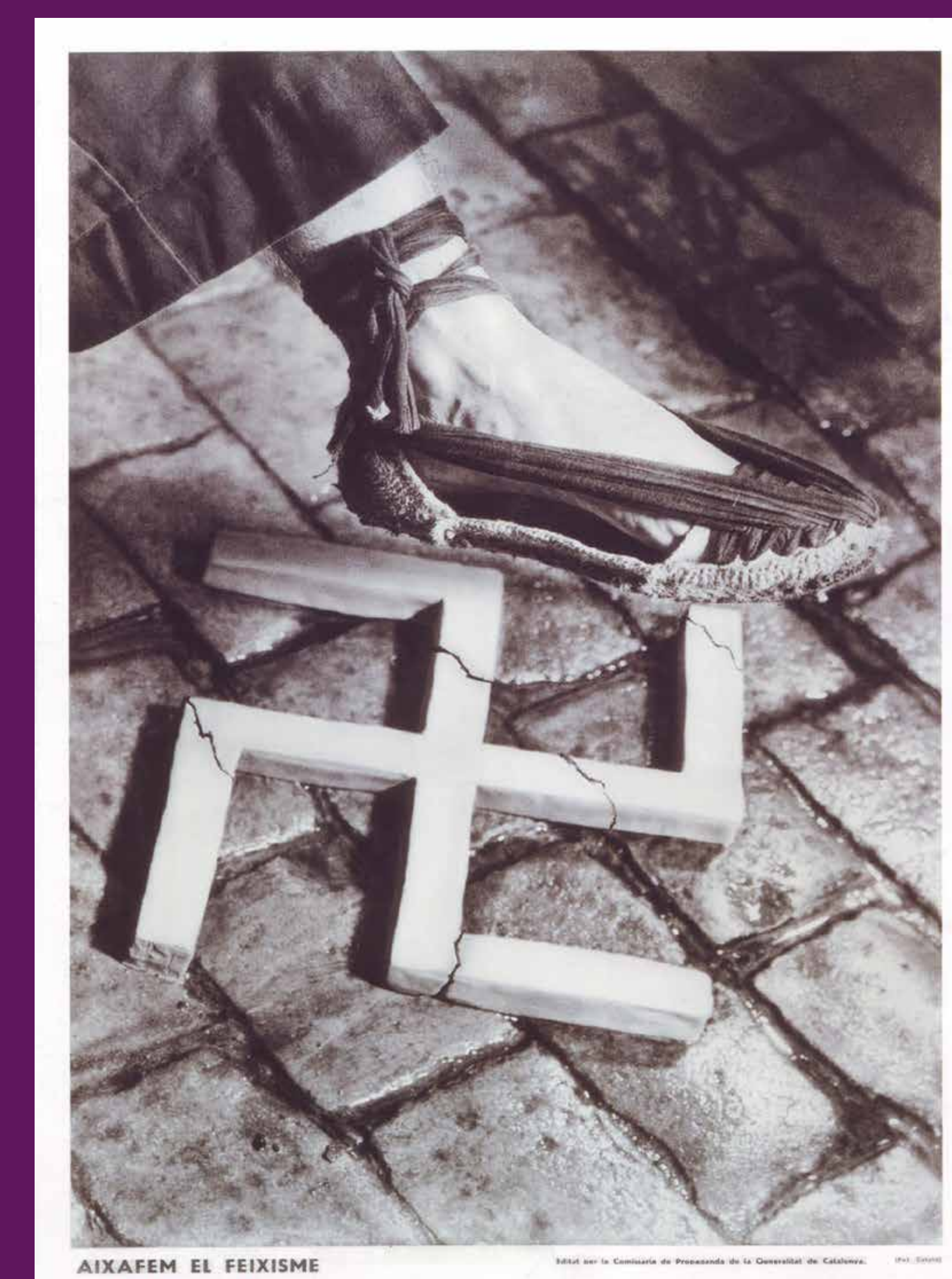
El juliol el general **Franco** encapçala un **cop d'estat** contra la República fracassant a Catalunya però no a mitja Espanya. És la **Guerra Civil**. Després d'una breu etapa de violència revolucionària, la Generalitat recupera el control i eixampla competències. Tot acaba el 1939 amb la **derrota i exili republicà i trenta-vuit anys de dictadura feixista**.

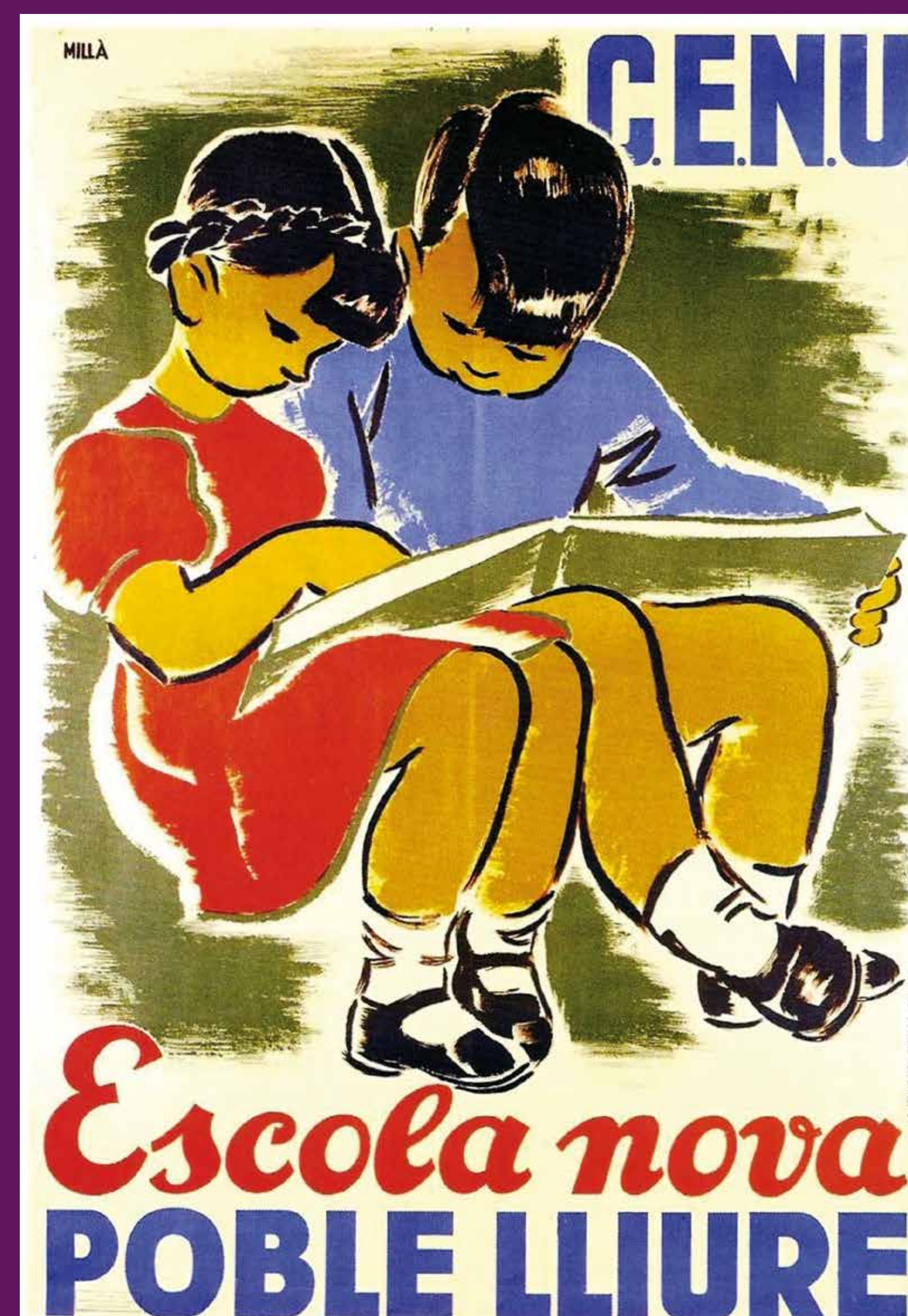
Barcelona, 14 d'abril de 1931
Francesc Macià proclama la República Catalana des del balcó del Palau de la Generalitat.

Barcelona, 1 de març de 1936
El president de la Generalitat de Catalunya, Lluís Companys, pronunciant el cèlebre discurs «*Tornarem a lluitar, tornarem a sofrir, tornarem a guanyar*», a la seva tornada després d'haver estat empresonat pels Fets del Sis d'Octubre de 1936.

1937
Cartell de Pere Català, *Aixafem el feixisme*, editat pel Comissariat de Propaganda de la Generalitat de Catalunya, en el marc de la Guerra Civil.

Circa 1936
Cartell de Carme Milà pel Consell de l'Escola Nova Unificada, una de les iniciatives de l'obra de govern republicana més reeixides tot i estar impulsada en el difícil context de la Guerra Civil.

Nova York, 24 d'octubre de 1971
Pau Casals, icona de l'exili català durant el franquisme, pronunciant a la seu de l'ONU el cèlebre discurs «*I'm a catalan*», reivindicant la condició nacional de Catalunya i el seu compromís secular amb la pau, al costat del secretari general de les Nacions Unides, U Thant.